

Gymnázium a obchodní akademie Chodov

Smetanova 738, 357 35 Chodov

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0367

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Pořadí šablony a sada: I/7

Materiál: VY_32_INOVACE_MAUT.1

Vytvořený ve školním roce: 2013/2014 (září 2013)

Téma: Viktor Dyk

Předmět a třída: Český jazyk a literatura – gymnázium, sexta

Anotace: Opakování informací o autorově životě a tvorbě (popř. výklad látky, kterému předcházelo samostudium žáků na téma: V. Dyk - jeho život a tvorba). Každý žák dostane pracovní list. Nejprve vyluští křížovku (strana 2) a odpoví písemně na otázku týkající se tajenky. Dále doplní vybrané pojmy do souvislého textu (strana 3 - 6); na IT přetažením pojmu. Nakonec najde v ukázkách charakteristické znaky Dykova stylu (strana 7 a 8).

Autor: Sylva Jozefyová

Klíčová slova: Dykův sloh, symbolismus, romantické motivy, časová poezie příležitostná, satira, politická lyrika, národ, život V. Dyka

Ověřený dne: 8. 11. 2013

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Díla vyrovnávající se s národnostními konflikty 90. let 19. století:

- prostředky symbolismu, ustálený slovník dekadence, macharovská útočnost a ironie
- sbírky *A porta inferi* – 1897, *Síla života* - 1898

Romantické motivy, kterým autor dává baladické ladění a symbolický dosah.

- Díla vyznívající tragicky nebo baladicky. Smrti, která je největším protivníkem naplňování životního ideálu, čelí autor mravním heroismem. dualismus snu a skutečnosti (= konflikt mravní vůle s lidskou slabostí a s dočasností lidské existence)

Poezie: *Milá sedmi loupežníků* - 1906, básně

Devátá vlna – 1930, sb. elegické a meditativní poezie

Zápas Jiřího Macků - 1916, básnická skladba o sedlákovi, který přelstil smrt

Próza: *Krysař* - 1915, novoklasicistní novela

Drama: *Zmoudření Dona Quijota* - 1913, symbolismus, motiv tragické deziluze

Časová poezie příležitostná, satira, politická lyrika

- v dílech účtujících adresně s bezprostřední politickou a literární situací se představuje jako ironik, satirik, pamfletik a parodista, stává se kritikem národního charakteru:

Poezie: *Satiry a sarkasmy* – 1905, *Pohádky z naší vesnice* - 1910

Próza: *Tajemná dobrodružství Alexeje Iványče Kozulinova* - 1923

Drama: *Ondřej a drak* – pohádková veselohra, 1920

Národ jako absolutní a svrchovaná hodnota

- vrcholný básnický projev autorova nacionalismu, založeného na představě národa jako jednoty mravně závazných hodnot daných i utvrzovaných historickou tradicí
- válečná tetralogie – sbírky básní *Lehké a těžké kroky* – 1915, *Anebo* – 1918, *Okno* – 1921, *Poslední rok* - 1922

Najděte v ukázkách charakteristické znaky Dykova slohu:

1.

Těžké břímě nosím.

Přichází radost, nebo děs?

Slyšíš mne dnes?

Matka, syna prosím.

Haj si mne. Braň si mne. Neoslyš matky.

Haj si mne. Braň si mne. Ať shoří statky,

pole ať udupou, zničí.

Zítřka zas símě vzklíčí.

Chystala jsem Ti úděl, děcko.

Úděl jsem tobě chystala.

Chraň si mne. Haj si mne. V moci tvé všecko:
aby ztroskotala loď, anebo přistala.

(Země mluví – Okno)

2.

„A vaše jméno?“

„Nejmenuji se; jsem nikdo. Jsem hůř než nikdo, jsem krysař.“ ...

„Krysař,“ zasmála se žena ve dveřích. „Přicházíte včas do Hammeln. Není tu žádný krysař, zato krys je tu mnoho. Vysvětlete mi, krysaři, kde se berou? Říkali, že tu dříve nebyly. Je to pravdy,“ končila s úsměvem, „že staří lidé si myslí, že svět je stále horší.“

Krysař pokrčil rameny.

„Odkud jsou nevím. Jsou však v každém z vašich domů. Hlodají bez ustání, hlodají dole ve sklepích, hlodají tam, kde je nevidíme. Stávají se pak dotěrnými stoupají stále výše. Připravujete hostinu, svatbu, křtinu, co já vím? Představte si, že se náhle při hostině zjeví krysy s dlouhými boltci a dlouhými kníry. Jistě chápete, že tento jev kazí chuť.“ *(Krysař)*

Zdroje:

AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století*. Praha: Československý spisovatel, 1982.

MARTINKOVÁ, Věra a kol. *Čítanka 3*. Praha: TRIZONIA, 1995, ISBN 80 85573 - 15 - 6.

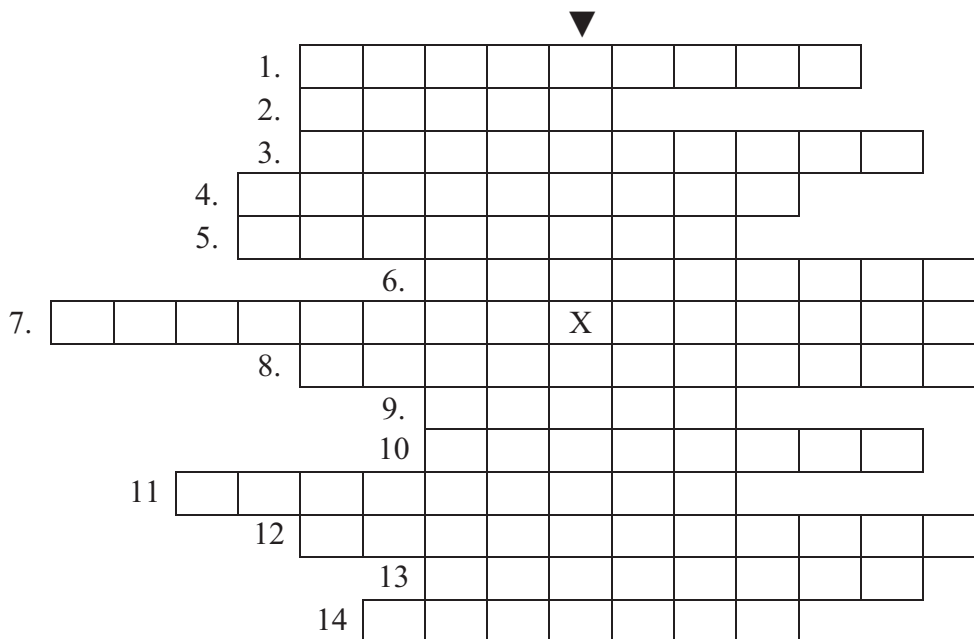
DYK, Viktor. Krysař. Brno: Tribun EU s. r. o., 2010, ISBN 978-80-7399-705-2.

AUTOR NEUVEDEN. spisovatele.cz [online]. [cit. 28.9.2013]. Dostupný na WWW:
<http://www.spisovatele.cz/viktor-dyk>

Obrázky:

AUTOR NEUVEDEN. cojeco.cz [online]. [cit. 28.9.2013]. Dostupný na WWW:
<http://www.cojeco.cz/Attach/photos/pers3945de8754ce8.jpg>

VIKTOR DYK (1877 – 1931)

1. 1916 byl zatčen pro ...
2. Zahynul v zátoce ...
3. Projevoval zájem o prokleté básníky, např. ...
4. Po říjnu 1918 se stal ...
5. Byl ... - napsal dílo Lehké a těžké kroky.
6. Byl příslušníkem generace ...
7. Pracoval jako redaktor v ...
8. Překládal hry pro ... divadlo.
9. Vystudoval ...
10. Byl politickým oponentem ...
11. Byl ... - napsal novelu Krysař.
- 12 V roce 1905 se rozhodl pro kariéru ... (pokračování na řádku 13.)
13. a svobodného ...
14. Na gymnáziu ho učil ...

Co byste dokázali říct o TAJENCE?

Dílo

Symbolismus 90. let poskytl Dykově tvorbě stylové východisko, z něhož se postupně vyvinul Dykův osobitý sloh:

- strohé členění textu na symbolické obrazy = zkratka, náznak, nápověda, např. motiv únavy, zklamání = obraz krajiny
- epigramatická úsečnost (z lidové poezie)
- myšlenkový i výrazový kontrast, pointa (často zdůrazňované refrémem)
- rým = překvapuje významovými i zvukovými konfrontacemi slov
- gesto individualistické negace dobové sociální reality
- motiv národní cti a odpovědnosti

Naturel Viktora Dyka byl spíše lyrický a jeho poezie umělecky předčila jeho práce prozaické i dramatické. Všechny žánrové složky jeho díla vytvářely pevnou jednotu.

Doplňte následující pojmy do textu:

tragicky nebo baladicky; Poslední rok – 1922; politickou a literární situací; Zmoudření Dona Quijota – 1913; ustálený slovník dekadence; nacionalismu; Devátá vlna – 1930, sb. elegické a meditativní poezie; macharovská útočnost a ironie; Tajemná dobrodružství; Síla života – 1898; novoklasicistní novela; národního charakteru; Anebo – 1918

1. Díla vyrovnávající se s národnostními konflikty 90. let 19. století:

- prostředky symbolismu,, ...
- sbírky A porta inferi – 1897, ...

2. Romantické motivy, kterým autor dává baladické ladění a symbolický dosah.

- Díla vyznívající..... Smrti, která je největším protivníkem naplňování životního ideálu, čelí autor mravním heroismem. dualismus snu a skutečnosti (= konflikt mravní vůle s lidskou slabostí a s dočasností lidské existence)

Poezie: Milá sedmi loupežníků - 1906, báseň

...

Zápas Jiřího Macků - 1916, básnická skladba o sedlákovi, který přelstil smrt

Próza: Krysař - 1915, ...

Drama:....., symbolismus, motiv tragické deziluze

3. Časová poezie příležitostná, satira, politická lyrika

- v dílech účtujících adresně s bezprostřední se představuje jako ironik, satirik, pamfletik a parodista, stává se kritikem.....:

Poezie: Satiry a sarkasmy – 1905, Pohádky z naší vesnice - 1910

Próza:.....Alexeje Iványče Kozulinova – 1923

Drama: Ondřej a drak – pohádková veselohra, 1920

4. Národ jako absolutní a svrchovaná hodnota

- vrcholný básnický projev autorova, založeného na představě národa jako jednoty mravně závazných hodnot daných i utvrzovaných historickou tradicí
- válečná tetralogie – sbírky básní Lehké a těžké kroky – 1915,, Okno – 1921,

Najděte v ukázkách charakteristické znaky Dykova slohu:

1.

Těžké břímě nosím.

Přichází radost, nebo děs?

Slyšíš mne dnes?

Matka, syna prosím.

Haj si mne. Braň si mne. Neoslyš matky.

Haj si mne. Braň si mne. Ať shoří statky,

pole ať udupou, zničí.

Zítřka zas símě vzklíčí.

Chystala jsem Ti úděl, děcko.

Úděl jsem tobě chystala.

Chraň si mne. Haj si mne. V moci tvé všecko:

aby ztroskotala loď, anebo přistala.

(Země mluví – Okno)

2.

„A vaše jméno?“

„Nejmenuji se; jsem nikdo. Jsem hůř než nikdo, jsem krysař.“ ...

„Krysař,“ zasmála se žena ve dveřích. „Přicházíte včas do Hammeln. Není tu žádný krysař, zato krys je tu mnoho. Vysvětlete mi, krysaři, kde se berou? Říkali, že tu dříve nebyly. Je to pravdy,“ končila s úsměvem, „že staří lidé si myslí, že svět je stále horší.“

Krysař pokrčil rameny.

„Odkud jsou nevím. Jsou však v každém z vašich domů. Hlodají bez ustání, hlodají dole ve sklepích, hlodají tam, kde je nevidíme. Stávají se pak dotěrnými stoupají stále výše. Připravujete hostinu, svatbu, křtiny, co já vím? Představte si, že se náhle při hostině zjeví krysy s dlouhými bolci a dlouhými kníry. Jistě chápete, že tento jev kazí chuť.“ *(Krysař)*

Gymnázium a obchodní akademie Chodov

Smetanova 738, 357 35 Chodov

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0367

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Pořadí šablony a sada: I/7

Materiál: VY_32_INOVACE_MAUT.1

Vytvořený ve školním roce: 2013/2014 (září 2013)

Téma: Viktor Dyk

Předmět a třída: Český jazyk a literatura – gymnázium, sexta

Anotace: Opakování informací o autorově životě a tvorbě (popř. výklad látky, kterému předcházelo samostudium žáků na téma: V. Dyk - jeho život a tvorba). Každý žák dostane pracovní list. Nejprve vyluští křížovku (strana 2) a odpoví písemně na otázku týkající se tajenky. Dále doplní vybrané pojmy do souvislého textu (strana 3 - 6); na IT přetažením pojmu. Nakonec najde v ukázkách charakteristické znaky Dykova stylu (strana 7 a 8).

Autor: Sylva Jozefyová

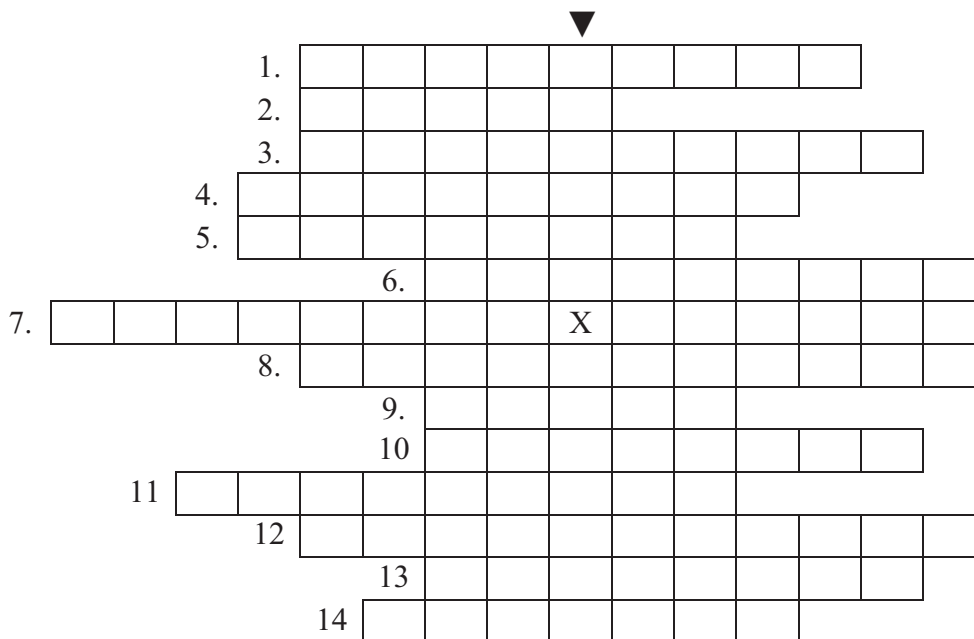
Klíčová slova: Dykův sloh, symbolismus, romantické motivy, časová poezie příležitostná, satira, politická lyrika, národ, život V. Dyka

Ověřený dne: 8. 11. 2013

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VIKTOR DYK (1877 – 1931)

1. 1916 byl zatčen pro ...
2. Zahynul v zátoce ...
3. Projevoval zájem o prokleté básníky, např. ...
4. Po říjnu 1918 se stal ...
5. Byl ... - napsal dílo Lehké a těžké kroky.
6. Byl příslušníkem generace ...
7. Pracoval jako redaktor v ...
8. Překládal hry pro ... divadlo.
9. Vystudoval ...
10. Byl politickým oponentem ...
11. Byl ... - napsal novelu Krysař.
- 12 V roce 1905 se rozhodl pro kariéru ... (pokračování na řádce 13.)
13. a svobodného ...
14. Na gymnáziu ho učil ...

Co byste dokázali říct o TAJENCE?

Dílo

Symbolismus 90. let poskytl Dykově tvorbě stylové východisko, z něhož se postupně vyvinul Dykův osobitý sloh:

- strohé členění textu na symbolické obrazy = zkratka, náznak, nápověda, např. motiv únavy, zklamání = obraz krajiny
- epigramatická úsečnost (z lidové poezie)
- myšlenkový i výrazový kontrast, pointa (často zdůrazňované refrémem)
- rým = překvapuje významovými i zvukovými konfrontacemi slov
- gesto individualistické negace dobové sociální reality
- motiv národní cti a odpovědnosti

Naturel Viktora Dyka byl spíše lyrický a jeho poezie umělecky předčila jeho práce prozaické i dramatické. Všechny žánrové složky jeho díla vytvářely pevnou jednotu.

Doplňte následující pojmy do textu:

tragicky nebo baladicky; Poslední rok – 1922; politickou a literární situaci; Zmoudření Dona Quijota – 1913; ustálený slovník dekadence; nacionalismu; Devátá vlna – 1930, sb. elegické a meditativní poezie; macharovská útočnost a ironie; Tajemná dobrodružství; Síla života – 1898; novoklasicistní novela; národního charakteru; Anebo – 1918

1. Díla vyrovnávající se s národnostními konflikty 90. let 19. století:

- prostředky symbolismu,, ...
- sbírky A porta inferi – 1897, ...

2. Romantické motivy, kterým autor dává baladické ladění a symbolický dosah.

- Díla vyznívající..... Smrti, která je největším protivníkem naplňování životního ideálu, čelí autor mravním heroismem. dualismus snu a skutečnosti (= konflikt mravní vůle s lidskou slabostí a s dočasností lidské existence)

Poezie: Milá sedmi loupežníků - 1906, báseň

...

Zápas Jiřího Macků - 1916, básnická skladba o sedlákovi, který přelstil smrt

Próza: Krysař - 1915, ...

Drama:....., symbolismus, motiv tragické deziluze

3. Časová poezie příležitostná, satira, politická lyrika

- v dílech účtujících adresně s bezprostřední se představuje jako ironik, satirik, pamfletik a parodista, stává se kritikem.....:

Poezie: Satiry a sarkasmy – 1905, Pohádky z naší vesnice - 1910

Próza:.....Alexeje Iványče Kozulinova – 1923

Drama: Ondřej a drak – pohádková veselohra, 1920

4. Národ jako absolutní a svrchovaná hodnota

- vrcholný básnický projev autorova, založeného na představě národa jako jednoty mravně závazných hodnot daných i utvrzovaných historickou tradicí
- válečná tetralogie – sbírky básní Lehké a těžké kroky – 1915,, Okno – 1921,

Najděte v ukázkách charakteristické znaky Dykova slohu:

1.

Těžké břímě nosím.

Přichází radost, nebo děs?

Slyšíš mne dnes?

Matka, syna prosím.

Haj si mne. Braň si mne. Neoslyš matky.

Haj si mne. Braň si mne. Ať shoří statky,

pole ať udupou, zničí.

Zítřka zas símě vzkličí.

Chystala jsem Ti úděl, děcko.

Úděl jsem tobě chystala.

Chraň si mne. Haj si mne. V moci tvé všecko:

aby ztroskotala loď, anebo přistala.

(Země mluví – Okno)

2.

„A vaše jméno?“

„Nejmenuji se; jsem nikdo. Jsem hůř než nikdo, jsem krysař.“ ...

„Krysař,“ zasmála se žena ve dveřích. „Přicházíte včas do Hammeln. Není tu žádný krysař, zato krys je tu mnoho. Vysvětlete mi, krysaři, kde se berou? Říkali, že tu dříve nebyly. Je to pravdy,“ končila s úsměvem, „že staří lidé si myslí, že svět je stále horší.“

Krysař pokrčil rameny.

„Odkud jsou nevím. Jsou však v každém z vašich domů. Hlodají bez ustání, hlodají dole ve sklepích, hlodají tam, kde je nevidíme. Stávají se pak dotěrnými stoupají stále výše. Připravujete hostinu, svatbu, křtiny, co já vím? Představte si, že se náhle při hostině zjeví krysy s dlouhými bolci a dlouhými kníry. Jistě chápete, že tento jev kazí chuť.“ *(Krysař)*

VIKTOR DYK (1877 – 1931)

▼

1.	V	E	L	E	Z	R	A	D	U							
2.	L	O	P	U	D											
3.	B	A	U	D	E	L	A	I	R	A						
4.	P	O	S	L	A	N	C	E	M							
5.	B	Á	S	N	Í	K	E	M								
6.				A	N	A	R	CH	I	S	T	Ů				
7.	N	Á	R	O	D	N	Í	CH	X	L	I	S	T	E	CH	
8.				V	I	N	O	H	R	A	D	S	K	É		
9.							P	R	Á	V	A					
10.							M	A	S	A	R	Y	K	A		
11.	P	R	O	Z	A	I	K	E	M							
12.				S	P	I	S	O	V	A	T	E	L	E		
13.							N	O	V	I	N	Á	Ř	E		
14.							J	I	R	Á	S	E	K			

1. 1916 byl zatčen pro ...
2. Zahynul v zátoce ...
3. Projevoval zájem o prokleté básníky, např. ...
4. Po říjnu 1918 se stal ...
5. Byl ... - napsal dílo Lehké a těžké kroky.
6. Byl příslušníkem generace ...
7. Pracoval jako redaktor v ...
8. Překládal hry pro ... divadlo.
9. Vystudoval ...
10. Byl politickým oponentem ...
11. Byl ... - napsal novelu Krysař.
- 12 V roce 1905 se rozhodl pro kariéru ... (pokračování na řádce 13.)
13. a svobodného ...
14. Na gymnáziu ho učil ...

Co byste dokázali říct o TAJENCE?

V roce 1928 se Viktor Dyk oženil po sedmadvacetileté známosti se spisovatelkou a novinářkou Zdenkou Háskovou.

Dílo

Symbolismus 90. let poskytl Dykově tvorbě stylové východisko, z něhož se postupně vyvinul Dykův osobitý sloh:

- strohé členění textu na symbolické obrazy = zkratka, náznak, nápověda, např. motiv únavy, zklamání = obraz krajiny
- epigramatická úsečnost (z lidové poezie)
- myšlenkový i výrazový kontrast, pointa (často zdůrazňované refrémem)
- rým = překvapuje významovými i zvukovými konfrontacemi slov
- gesto individualistické negace dobové sociální reality
- motiv národní cti a odpovědnosti

Naturel Viktora Dyka byl spíše lyrický a jeho poezie umělecky předčila jeho práce prozaické i dramatické. Všechny žánrové složky jeho díla vytvářely pevnou jednotu.

Díla vyrovnávající se s národnostními konflikty 90. let 19. století:

- prostředky symbolismu, ustálený slovník dekadence, macharovská útočnost a ironie
- sbírky *A porta inferi* – 1897, *Síla života* - 1898

Romantické motivy, kterým autor dává baladické ladění a symbolický dosah.

- Díla vyznívající tragicky nebo baladicky. Smrti, která je největším protivníkem naplňování životního ideálu, čelí autor mravním heroismem. dualismus snu a skutečnosti (= konflikt mravní vůle s lidskou slabostí a s dočasností lidské existence)

Poezie: *Milá sedmi loupežníků* - 1906, básně

Devátá vlna – 1930, sb. elegické a meditatívni poezie

Zápas Jiřího Macků - 1916, básnická skladba o sedlákově, který přelstí smrt

Próza: *Krysař* - 1915, novoklasicistní novela

Drama: *Zmoudření Dona Quijota* - 1913, symbolismus, motiv tragické deziluze

Časová poezie příležitostná, satira, politická lyrika

- v dílech účtujících adresně s bezprostřední politickou a literární situací se představuje jako ironik, satirik, pamfletik a parodista, stává se kritikem národního charakteru:

Poezie: *Satiry a sarkasmy* – 1905, *Pohádky z naší vesnice* - 1910

Próza: *Tajemná dobrodružství Alexeje Iványče Kozulinova* - 1923

Drama: *Ondřej a drak* – pohádková veselohra, 1920

Národ jako absolutní a svrchovaná hodnota

- vrcholný básnický projev autorova nacionalismu, založeného na představě národa jako jednoty mravně závazných hodnot daných i utvrzovaných historickou tradicí
- válečná tetralogie – sbírky básní *Lehké a těžké kroky* – 1915, *Anebo* – 1918, *Okno* – 1921, *Poslední rok* - 1922

Najděte v ukázkách charakteristické znaky Dykova slohu:

1.

Těžké břímě nosím.

Přichází radost, nebo děs?

Slyšíš mne dnes?

Matka, syna prosím.

Haj si mne. Braň si mne. Neoslyš matky.

Haj si mne. Braň si mne. Ať shoří statky,

pole ať udupou, zničí.

Zítřka zas símě vzklíčí.

Chystala jsem Ti úděl, děcko.

Úděl jsem tobě chystala.

Chraň si mne. Haj si mne. V moci tvé všecko:
aby ztroskotala loď, anebo přistala.

(Země mluví – Okno)

2.

„A vaše jméno?“

„Nejmenuji se; jsem nikdo. Jsem hůř než nikdo, jsem krysař.“ ...

„Krysař,“ zasmála se žena ve dveřích. „Přicházíte včas do Hammeln. Není tu žádný krysař, zato krys je tu mnoho. Vysvětlete mi, krysaři, kde se berou? Říkali, že tu dříve nebyly. Je to pravdy,“ končila s úsměvem, „že staří lidé si myslí, že svět je stále horší.“

Krysař pokrčil rameny.

„Odkud jsou nevím. Jsou však v každém z vašich domů. Hlodají bez ustání, hlodají dole ve sklepích, hlodají tam, kde je nevidíme. Stávají se pak dotěrnými stoupají stále výše. Připravujete hostinu, svatbu, křtiny, co já vím? Představte si, že se náhle při hostině zjeví krysy s dlouhými boltci a dlouhými kníry. Jistě chápete, že tento jev kazí chuť.“ *(Krysař)*

Zdroje:

AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století*. Praha: Československý spisovatel, 1982.

MARTINKOVÁ, Věra a kol. *Čítanka 3*. Praha: TRIZONIA, 1995, ISBN 80 85573 - 15 - 6.

DYK, Viktor. Krysař. Brno: Tribun EU s. r. o., 2010, ISBN 978-80-7399-705-2.

AUTOR NEUVEDEN. spisovatele.cz [online]. [cit. 28.9.2013]. Dostupný na WWW:
<http://www.spisovatele.cz/viktor-dyk>

Obrázky:

AUTOR NEUVEDEN. cojeco.cz [online]. [cit. 28.9.2013]. Dostupný na WWW:
<http://www.cojeco.cz/Attach/photos/pers3945de8754ce8.jpg>